

Voorwoord

Management control als onderdeel van de managementwetenschappen is een vakgebied in beweging. Ik geloof niet dat er veel andere vakgebieden zijn waarin de laatste decennia zoveel is gebeurd als bij management control. Deels is dit een kwestie van voortschrijdend inzicht – we weten momenteel nu eenmaal meer over het gedrag van mensen in organisaties dan vijftig jaar geleden – maar deels hebben de ontwikkelingen het karakter van hypes. De ideeën over hoe mensen in organisaties moeten worden aangezet het voor de desbetreffende organisaties meest wenselijke gedrag te vertonen zijn sterk onderhevig aan de tijdsgeest. Hypes zijn welhaast aan de orde van de dag in managementland. Dat maakt ook dat we niet alle stromingen even serieus moeten nemen.

Maurice Franssen en Freek Schepers hebben een boek geschreven dat met beide benen op de grond staat. Niet meedeinen op de golven van managementhypes, maar wél oog hebben voor ontwikkelingen die een meer blijvend karakter hebben. Hun benadering lijkt daardoor in eerste instantie wat conservatief, maar na lezing kan de conclusie alleen maar luiden dat ze juist die aspecten van management control hebben geraakt waarvan elke manager weet zou moeten hebben. Hun financiële achtergrond in combinatie met hun consultancyervaring geeft hen de juiste bagage om de lezer op het juiste spoor van planning & control te zetten. Dat dit in een tijd van economische veranderingen geen overbodige luxe is, moge duidelijk zijn.

Het boek brengt een aantal hedendaagse controlconcepten met elkaar in verband en lardeert dit met aansprekende voorbeelden. Zo passeren achtereenvolgens de revue: financial control, cost control, tactical control, process control,

chain control en project control. Deze volgorde is niet willekeurig, zoals in hoofdstuk 3 uitgebreid wordt uiteengezet. Toepassing van een specifiek controlconcept vereist dat alle voorgaande controlconcepten op een bepaald minimumniveau worden toegepast, aldus de auteurs. Deze zienswijze maakt dat het boek niet verwordt tot een willekeurige opsomming van de ontwikkelingen die we de laatste decennia op controlgebied zijn tegengekomen, maar veeleer een duidelijke rode draad aanbrengt waardoor bij de lezer herhaaldelijk een lampje zal gaan branden omdat hij of zij een nieuwe samenhang ontdekt. Ik geloof dat er heden ten dage maar één manier is om organisaties en hun systemen te bestuderen, namelijk vanuit een holistisch perspectief waarin geen enkel organisatiefenomeen los van het andere mag worden gezien. Een koppeling van controlconcepten zoals in dit boek sluit daar prima op aan.

Natuurlijk hebben de auteurs zich beperkingen moeten opleggen in het aantal methoden, technieken, modellen en concepten dat ze kunnen behandelen. Uitgaande van het standpunt dat de complexe werkelijkheid alleen maar begrepen kan worden als we proberen daar modellen van te bouwen die abstraheren van allerlei uitzonderingssituaties, worden de genoemde controlconcepten in allerlei modellen en raamwerken gepresenteerd. Daarbij kiezen de auteurs voor een concentrische benadering: van globaal naar detail. Hierdoor kan de lezer zelf bepalen tot hoever hij of zij wil gaan.

Al met al is het een interessant en voor professionals uitermate goed leesbaar boek geworden dat in een notendop de belangrijkste ontwikkelingen op het terrein van management control behandelt. Veel leesplezier.

Maastricht, zomer 2004

PROF. DR. EDDY VAASSEN RA